



# KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

ISSN 1821-1070

Letnik XII-XIII. št. 49-50

E-mail: kredarica@teamnet.rs

Novi Sad, januar-junij 2013



Proslava Kulturnega praznika  
str. 3

Kredaričini Dnevi slovenske  
kulture v Novem Sadu  
- zbrali smo se Slovenke in  
Slovenci iz štirih držav  
str. 7

Glasbeni ansambel DS Kredarica  
nastopil na sprejemu  
veleposlaništva  
ob Dnevu državnosti  
str. 14

Intervju:  
Milica Cvejić in  
Maja Cvejić  
str. 15

Bralno potepanje s Tilko Jamnik  
str. 17

Udeležili smo se  
str. 18

Dan žena in  
velikonočni prazniki  
v društvu  
str. 21

Šola dopolnilnega pouka  
slovenščine  
str. 22

Znane Slovenke:  
Josipina Urbančič Turnograjska  
str. 23

27. februarja 2013 je na predlog skupine strank bila 10. vladi Republike Slovenije in drugi vladi Janeza Janše v državnem zboru izglasovana konstruktivna nezaupnica, hkrati s tem pa je bila izvoljena mandatarka Alenka Bratušek za sestavo nove vlade. Mandat 10. vlade je prenehal 20. marca 2013, ko je nova vlada s predsednico Alenko Bratušek prisegla v državnem zboru s čimer je Slovenija dobila 11. vlado. Za novo ministrico, odgovorno za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu je bila imenovana Tina Komel, dr. Boris Jesih je pa 21. marca bil ponovno imenovan za državnega sekretarja, ki je v Uradu RS Slovence v zamejstvu in po svetu isto funkcijo opravljal tudi v obdobju 2008-2011.



**TINA KOMEL** je obiskovala osnovno šolo z italijanskim učnim jezikom in Gimnazijo A. Sema v Portorožu ter diplomirala na Visoki šoli za podjetništvo. Poklicno pot je leta 2002 začela z vodenjem družinskega turističnega podjetja, nato

pa je delovne izkušnje pridobivala v Casinoju Portorož. Kot komercialistka za pravne osebe je bila zaposlena na Vzajemni zdravstveni zavarovalnici, leta 2008 pa se je zaposlila na delovnem mestu svetovalke za gospodarske družbe v banki Raiffeisen. Leta 2011 je bila na predčasnih volitvah izvoljena za poslanko Državnega zbora RS. Tina Komel je aktivno delovala v Skupnosti Italijanov iz Hrvatinov do imenovanja vlade RS, kjer je opravljala funkcijo podpredsednice. Z 20. 3. 2013 je bila imenovana za ministrico brez resorja, odgovorno za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu.



**DR. BORIS JESIH** se je rodil leta 1956 v Mariboru. Leta 1980 je diplomiral iz politologije na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani. Od 1980 dalje je zaposlen na Inštitutu za narodnostna vprašanja v Ljubljani, kjer je pridobil znanstveni naziv Višji znanstveni sodelavec. 1992 je magistriral na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani z naslovom «Avstrijske politične stranke in manjšinsko vprašanje». Leta

2003 je uspešno zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom "Politična participacija narodnih manjšin - primer koroških Slovencev" na Fakulteti za družbene vede. Od leta 2006 dalje je habilitiran na Univerzi na Primorskem kot univ. docent za področje etničnih študij. Kot gostujoči profesor je večkrat predaval na Univerzi Alpe Jadran v Celovcu.

Kot raziskovalec je opravil vrsto samostojnih raziskovalnih nalog s področja položaja slovenske manjšine v Avstriji in vidikov politične participacije narodnih manjšin, tematska področja raziskovanja so tudi pojavi neonacizma in "novih družbenih gibanj" v Avstriji, ter položaj manjšin v Sloveniji.

Sodeloval je na projektu "Medetnični odnosi v slovenskem etničnem prostoru". Bil je odgovorni nosilec TRP za naslovom "Narodne manjšine v medetničnih odnosih po vstopu Slovenije v EU", ter sodeloval pri vrsti drugih projektov.

Je soavtor in sourednik slovenskega poročila o položaju narodnih manjšin v prostoru Alpe Jadran. Uredil je vrsto publikacij s področja manjšinske problematike, od leta 1992-2008 je bil urednik osrednje slovenske revije za manjšinska vprašanja "Razprave in gradivo/Treatises and Documents". Je soavtor več znanstvenih monografij ter avtor številnih člankov s področja narodnih manjšin, ki so bili objavljeni doma in v tujini. Bil je član slovensko avstrijske komisije strokovnjakov, ki je obravnavala odnose med državama, prav tako tudi sourednik zbornika, ki je nastal kot rezultat del slovenskega dela komisije. V obdobju 2008-2011 je bil državni sekretar v Uradu RS Slovence v zamejstvu in po svetu.

Z 21. 3. 2013 je bil ponovno imenovan za državnega sekretarja v Uradu RS Slovence v zamejstvu in po svetu.

Povzeto po:  
[http://www.uszs.gov.si/si/o\\_organu/vodstvo/](http://www.uszs.gov.si/si/o_organu/vodstvo/)

## VABILO ZA VPIS V POSEBNI VOLILNI IMENIK

Spoštovane Slovenke in Slovenci, vabimo vas, da date svoj prispevek k formiranju Nacionalnega sveta Slovencev v Srbiji, v novem mandatu, za katerega bodo naslednje volitve junija 2014.

Do sedaj je v posebni volilni imenik po vsej Srbiji vpisanih že 1300 pripadnikov slovenske nacionalne skupnosti. Vabimo vas, da se tudi vi vpišete v posebni volilni imenik slovenske nacionalne manjšine v Srbiji, saj po Zakonu o nacionalnih svetih nacionalnih manjšin, z določenim številom vpisanih pripadnikov nacionalne skupnosti v svoj posebni volilni imenik, ta nacionalna skupnost zagotavlja pravico, da svoje predstavnike v nacionalni svet izbere direktno oz. na neposrednih volitvah, kar je bolj enostavno in lažje, kot je bilo to leta 2010, ko je ustanovljen prvi nacionalni svet, na način, ko smo morali zbirati podpise za posamezne elektorje, ker nas ni bilo dovolj vpisanih v volilni imenik.

Člani DS Kredarica, kot tudi ostali Slovenci v Novem Sadu, lahko obrazec Zahteve za vpis v posebni volilni imenik izpolnijo na Upravni enoti v Žarka Zrenjanina 2, kot tudi v prostorih društva.

Tretja možnost je, da obrazec Zahteve prevzamete na naslovu: [http://slovinci.rs/wp-content/uploads/2012/10/zahtev\\_pbs\\_upis\\_slovenacki13.pdf](http://slovinci.rs/wp-content/uploads/2012/10/zahtev_pbs_upis_slovenacki13.pdf)

ter da ustrezno izpolnjen (podatki iz osebne izkaznice) in lastnoročno podpisan obrazec prinesete v društvo ali pa direktno na Upravno enoto v Žarka Zrenjanina 2. Tisti člani društva, ki nimajo stalno prebivališče v Novem Sadu lahko zadevo opravijo na Upravnih enotah v svojih občinah. Po oddani Zahtevi za vpis v posebni volilni imenik slovenske nacionalne manjšine boste na svoj naslov od pristojnega organa prejeli odločbo o vpisu v posebni volilni imenik.

Za vse dodatne informacije in navodila ter morebitne negotovosti, smo vam na razpolago v prostorih društva.

S spoštovanjem,  
**Ivan Zavrtnik**, predsednik  
Društva Slovencev Kredarica in  
člani vodstva društva

# PROSLAVA KULTURNEGA PRAZNIKA SLOVENIJE V NOVEM SADU

Tudi to leto je bila proslava Prešernovega dne v Novem Sadu obeležena z recitacijami in glasbenimi točkami, ki so nas takrat popeljale na potovanje skozi Prešernovo življenje, od otroštva do zadnjega dne ter skozi njegovo bogato ustvarjanje. Proslavo slovenskega kulturnega praznika je Društvo Slovencev Kredarica organiziralo v prestižnem ambientu novosadskega Kulturnega centra, nastopili so pa člani društva od najmlajših do najstarejših, in sicer učenci dopolnilnega pouka slovenščine v slovenskih narodnih in meščanskih nošah pod mentorstvom učiteljice Rut Zlobec, Mešani pevski zbor DS Kredarica z dirigentko Dunjo Huzjan in ob klavirski spremljavi Jovana Ranitovića, Moška pevka skupina DS Kredarica pod umetniškim vodstvom mag. Boruta Pavliča in s klavirsko spremljavo Jovana Ranitovića ter Igralno - vokalni ansambel DS Kredarica pod vodstvom Milana Bireša (kitara). Program je povezovala Maja Cvejić.

Večer se je začela s pozdravnimi besedami predsednice Upravnega odbora DS Kredarica Elze Ajduković in častnega konzula Republike Slovenije v Republiki Srbiji z jurisdikcijo za AP Vojvodino Rajka Marića, nato pa so bogat program na navdušenje publike začeli najmlajši člani društva.



Marko Cvijetić, Matej in Kristian Konecky



Lana Dermanov

Ljudska pesem je bila v romantiki navdih mnogim ustvarjalcem. Narodu pa je omogočala, da svoje veselje, žalost, skrbi in običaje pretoči v verze in melodijo. Moška pevka skupina Društva Slovencev Kredarica je praznik počastila z ljudsko Ko so fantje proti vasi šli in Sem šel, sem šel čez gmajnico.



Moška pevka skupina



Eden pomembnejših virov o Prešernu so spomini pesnikove hčere Ernestine. Ko je Prešeren umrl, je bila stara dobrih šest let. Ali pa spomini pesnikove najmlajše sestre Lenke, ki se je rodila leta 1811, ko je France že živel pri stricu in se pripravljaj na vpis v šolo v Ribnici, domov, v Vrbo, pa je prihajal le med počitnicami, pa še to ne prav pogosto. Zagotovo je tudi Prešeren kot otrok recitiral in pel slovenske ljudske pesmi. Najmlajši učenci, ki se učijo slovenščino v DS Kredarica, so s slovensko ljudsko pesmijo Prvo leto, ko sem služil povedali, kako se služi in kaj prisluži. Nastopali so trije bratje: David, Matej in Kristian Konecky ter Marko Cvijetić. Slišali smo tudi edino pesem, ki jo je Prešeren namenil mlajšim, to je pesem Lipica. Recitala jo je Lana Dermanov.

## Prešernov dan

France Prešeren je bil odličen učenec, njegovo ime je bilo zapisano v zlato knjigo najboljših. Utrinek iz šolskih klopi v 19. stoletju so nam prikazali trije učenci slovenščine: Elena in Luka Polanec ter Zoran Veselinov s pesmijo Josipa Stritarja: V šoli. Elena Polanec pa nam je z verzi Bine Štampe Žmauc razkrila, kako nastane pesem.



*Elena in Luka Polanec, Zoran Veselinov*

Vrbo na Gorenjskem, svoj rojstni kraj, je Prešeren v obliki soneta z zlatimi črkami vpisal v duhovni zemljevid Slovenije. Tokrat smo pesem O, Vrba doživeli v izvedbi Milana Bireša, ki je pesem tudi sam uglasbil.



*O Vrba – Milan Bireš, Ivan Katava, Vladimir Juzbašič*

Potovanja v 19. stoletju niso bila preprosta, pa vendar je Prešeren prepotoval pot od Vrbe preko Ribnice, Ljubljane, Dunaja, Moravske do Kranja. Čeprav je napovedal prihod železnice v slovenske kraje, sam sopihanja prvega vlaka skozi Ljubljano ni dočakal. Publiko sta na železno cesto s Prešernovimi verzi istoimenske pesmi povabila Isidora Veriš in Vuk Maletin.



*Isidora Veriš in Vuk Maletin*

Pesem je najlepše darilo. Ob slovenskem kulturnem prazniku nam je dve Prešernovi pesmi podaril Mešani pevski zbor Društva Slovencev Kredarica: Soldaško, v kateri je na ironičen način prikazano življenje mladih nabornikov, cesarjevih vojakov, vdanih v usodo, in Strunam, ki jo je uglasbil tudi v Srbiji dobro znan skladatelj Davorin Jenko.



*Mešani pevski zbor*

Ljubezen, domovina in poezija so tri zvezde Prešernovega bivanja in snovanja. Tako je publika lahko slišala humorno ljubezensko pesem Hčere svet v interpretaciji Maje Ljubić Skenderović, Bojana Samsona in Novice Nenadovića, sledila pa je ena od Prešernovih visokih pesmi: Gazela 1. Predstavila jo je Marija Lovrić, ki je tudi sama pesnica in pisateljica.



*Novica Nenadović, Bojan Samson, Maja Ljubić Skenderović*



*Marija Lovrić*

France Prešeren je napisal eno knjigo – Poezije, o njem in njegovem delu je napisanih na stotine knjig in razprav. Njegove pesmi so prevedene v več kot 120 jezikov. V srbski jezik je Prešernove pesmi pred več kot 130 leti prvi prevedel Jovan Jovanović Zmaj, eden najbolj znanih in najpomembnejših srbskih pesnikov, ki je bil rojen in je ustvarjal prav tu, v Novem Sadu, v drugi polovici 19. stoletja. Tokrat so zbrani slišali Magistrale, mojstrski zaključek Sonetnega venca v originalu in v prevodu v srščino srbskega pesnika in pisatelja Dobrice Erića. Skozi akrostih Primicovi Juliji sta nas vodila Milica Cvejić in Vladimir Čolović, nato je pa Mešani pevski zbor Društva Slovencev Kredarica zapel še dve Prešernovi pesmi: Luna sije in vsem znano Zdravljico v manj znani glasbeni različici Jožeta Leskovarja, kar je še posebej navdušilo publiko.



*Milica Cvejić in Vladimir Čolović*

8. februar, dan Prešernove smrti, je od leta 1945 praznik slovenske kulture, od osamosvojitve Slovenije pa je državni praznik. Zadnji dan, ko je bilo dopolnjeno življenje velikega sina slovenskega naroda, je v romanu Neiztrohnjeno srce obudil Anton Slodnjak. Odlomek iz omenjene knjige je čustveno prebral Ljubo Popović.



*Ljubo Popović*

Boštjan Lajovic je o Prešernu zapisal: »Prešeren še zdaleč ni bil vzorna osebnost, prej nasprotno. Pa saj to sploh ni pomembno: ni pomembno, kaj Prešeren ni, pomembno je, kaj je. In tu ni dvoma: Prešeren je največji slovenski pesnik. To priznanje je največ, kar lahko naredimo v njegov spomin. Če pa bomo kdaj v njegovem imenu

izpraznili kakšno kupico, France zanesljivo ne bo imel nič proti.« Z veselimi melodijami in petjem (vokali: Helena, Sara in Milan Bireš) pa je slovenskemu kulturnemu prazniku in vsem prisotnim nazdravil tudi Igralno - vokalni ansambel Društva Slovencev Kredarica s skladbami Slavka Avsenika Kmetič praznuje, Iz Bohinja, Na Robleku in neizogibno Na Golici ter na bis Prijateljem harmonike v mojstrski izvedbi harmonikarja Vladimirja Juzbašiča.



*Glasbeni ansambel*

Praznovanje Prešernovega dne je popestril še en dogodek: prav v času, ko je potekal program, se je predsedniku društva Ivanu Zavrtaniku rodil vnuk, ki je dobil ime po svojemu pradedku Marjanu, ki je davnega leta 1936 iz Slovenije prišel živeti in delati v Novi Sad.

To je bila še ena vesela priložnost, da na koncu voditeljica programa s kozarcem rdečega vina nazdravi vsem prisotnim, publiko in izvajalcem ter zaželi dobrodoščilo novemu in najmlajšemu članu društva. Člani društva, izvajalci programa, gosti iz Društva Slovencev Emona iz Rume in njihov predsednik Zoran Jovičić ter ostali gosti so praznovanje in druženje, ki sta ju spremljali Prešernov lik s slike na steni, melodije slovenskih zborovskih pesmi, pregrizek in Prešernove fige nadaljevali v prostorih društva.



**Rut Zlobec**  
Foto: Siniša Klenovšek

# PREŠEREN: PREDNIK IN POTOMEC

Slovenke in Slovenci smo v domovini in po širnem svetu 8. februarja proslavljali svoj kulturni praznik, Prešernov dan. Proslava, ki jo DS Kredarica od svoje ustanovitve tradicionalno organizira, pa že leta ima nevsakdanjo zanimivost in je tako bilo tudi tokrat: bila sta prisotna dva Prešerna - največji slovenski pesnik France v svojih pesmih in uglasbenih verzih, ki je s slike opazoval nastopajoče in publiko, v kateri je bil tudi mladenič Igor, član DS Kredarica, ki je ponosno in bolj kot marsikdo drug s posebno osebno iskro v očeh in srcu spremljal program. Prednik in potomec. Prešernova kri, ki ga je življenjska usoda pripeljala v Novi Sad. Nekaj dni po prazniku, še vedno poln vtisov in zelo čustveno, je Igor Prešeren povedal svojo zgodbo:

Vse življenje sem s ponosom nosil svoj priimek Prešeren, slovenstvo v srcu in zavest o svojem poreklu in koreninah. Živel sem tudi z zgodbo, da sem potomec Franceta Prešerna,

pa sem še bolj ponosen. Toda moram priznati, da niti sam nisem popolnoma verjel zgodbam o sorodstvu s Francetom, čeprav sem zelo upal, da naše družinsko drevo po mojemu očetu, žal pokojnemu Juretu, ima svoje skupne korenine s Francetovim rodnom. Upanje je bilo podkrepjeno z dejstvom, da veliko ljudi opaža, da smo v družini podobni Francetu.

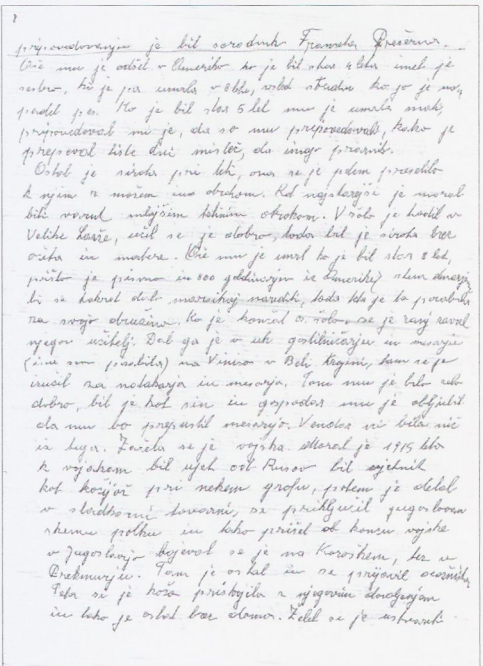
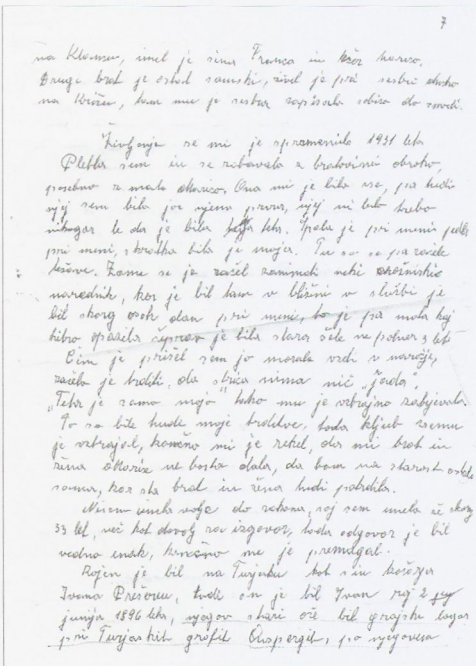
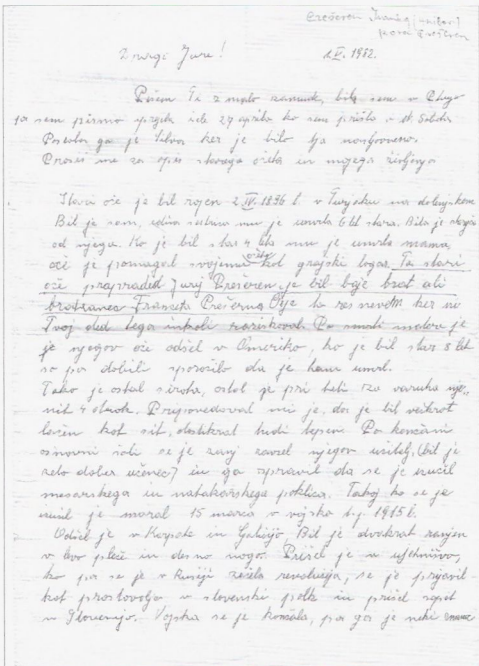
Moja upanja so se pred kratkim uresničila, ko je mama Mirjana med branjem knjige v njej našla nekaj popisanih, starih, že zdavnaj porumenelih listov papirja. To je bilo pismo, ki ga je napisala moja prababica Ivanka Hribar svojemu vnuku, mojemu očetu Juretu. Zgodba sega v preteklost – od mojega očeta Jureta do njegovega dedka Ivana in pradedka Ivana Prešerna, ki je rojen leta 1896 v Turjaku na Dolenjskem. Njegova žena, moja prababica Ivanka, se je pogosto z njim pogovarjala o Francetu Prešernu, ki je bil njegov pradedek, kar pomeni, da je France moj prapradek.

Ko sem prebral zdavnaj napisano pismo, sem bil zelo razburjen. Biti Slovenec nato pa še Prešernov sorodnik je zares prekrasno, ne morem

z besedami opisati tega občutka. Polno srce, ki pelje delček Francetove krvi tudi po mojih žilah in ponos na svoje poreklo, na družinsko drevo, na Prešernov trg v Ljubljani in njegov spomenik, na slovenstvo, na svoje rojake Slovence. Zaradi tega je moja Slovenija tako prekrasna; brez tega in brez takšne moje dežele, moje življenje ne bi imelo takšnega smisla in ne bilo tako bogato, kot je.

Čeprav je življenje hotelo tako, da ga paralelno živim na treh točkah, v Sloveniji, Hrvaški in Srbiji, sem v Novem Sadu našel slovenski kotiček v Društvu Slovencev Kredarica, kjer spoznavam veliko Slovencev in njihovih prijateljev, utrjujem svoje znanje slovenščine in se tukaj nasploh zelo lepo počutim. Rad imam veliko slik po stenah, knjig, razglednic in fotografij, ki me spominjajo na Slovenijo. Seveda mi je najljubša slika Franceta Prešerna. Vedno, ko jo pogledam, imam občutek, da je slika na steni živa in da nas med poukom slovenščine moj prednik France opazuje in skrbno pazi, da ne bi naredili preveč napak.

Pripravila:  
**Silva Martinec**



## OSREDNJA PROSLAVA KULTURNEGA PRAZNIKA SLOVENIJE V SRBIJI

V četrtek, 7. februarja 2013 se je del vodstva, in sicer Ivan Zavrtanik, predsednik društva, sekretarka Silva Martinec in Elza Ajduković, predsednica Upravnega odbora, v Beogradu udeležil osrednje proslave Prešernovega dneva, kulturnega praznika Slovenije.

Proslavo je organiziralo Veleposlaništvo Republike Slovenije v Beogradu skupaj z Društvom Slovencev Sava iz Beograda in Nacionalnim svetom slovenske narodne manjšine v Srbiji.

V pozdravnih besedah je prisotne Slovence in ostale ugledne osebnosti iz Srbije najprej nagovoril veleposlanik Franc But, ki je med drugim spomnil na izjemno vlogo kulture pri oblikovanju slovenske države in slovenske narodne zavesti. Prisotne sta pozdravila tudi predsednik DS Sava Saša Verbič in Željko Kljun, predsednik Začasnega organa upravljanja nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji.

Po uvodnih besedah je sledil kulturni program z glasbenimi točkami kvarteta DS Sava, ki je zapel nekaj znanih



Veleposlanik Franc But

Prešernovih pesmi. Potem pa je sledil citat o Prešernu in recitacije njegove poezije. Po končanem uradnem programu so se v prazničnem vzdušju vsi prisotni in sicer gostitelji in organizatorji, Slovenci iz slovenskih društev po Srbiji in ostali gostje, še naprej družili v predverju Doma vojske, kjer je v svečani dvorani bila centralna proslava Kulturnega praznika Slovenije v Srbiji.

Elza Ajduković

Dnevi slovenske kulture

## DNEVI SLOVENSKE KULTURE – LEPŠE JE S KULTURO, LEPŠE JE SKUPAJ

Letos je na pobudo člana Upravnega odbora Branka Veselinovića in s podporo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, kot tudi zahvaljujoč dobremu sodelovanju Veleposlaništva Republike Slovenije v Srbiji in Mesta Novi Sad, ki sta pomagala pri realizaciji dogodka, podpri Rajka Marića, častnega konzula Republike Slovenije v Srbiji z jurisdikcijo za Vojvodino, trgovinskega podjetja Univerexport ter podjetja Beotok doo, DS Kredarica 16. 17. in 18. maja organiziralo tridnevni kulturni spektakel, ki je ugostil ne samo člane društva gostitelja, ki so imeli nastop svojega zbora, moške pevske skupine in igralno-vokalnega ansambla, promocijo knjige, ki jo je društvo izdalo, in sicer zbirko intervjujev 40 najaktivnejših članov društva, likovno razstavo, dokumentarne filme, glasbene izvajalce v klasični ali narodni glasbi, recitacije poezije in branje proze, posamezne izvajalce iz drugih slovenskih društev, ampak tudi moški zbor in folklorno skupino iz Slovenije, zbor iz Banja Luke (BiH) ter druženje in medsebojno uradno spoznavanje s predstavniki slovenskega društva iz Osijeka (Hrvaška), ki so vsi prišli, da bi skupaj z DS Kredarico poglobili sodelovanje izven Srbije in Slovenije. Na ta način je omenjena manifestacija zbrala Slovence iz štirih držav: Srbije, Slovenije, BiH in Hrvaške. Manifestacija se je odvijala

v amfiteatru-kino dvorani, galeriji in slavnostni dvorani Športnega in poslovnega centra Vojvodina (ti. SPENS).

Razen članov društva, njihovih prijateljev iz slovenskega društva Emona iz Rume in someščanov so se manifestacije udeležili njegova ekscelencija Franc But, veleposlanik Republike Slovenije v Republiki Srbiji, Rajko Marić, častni konzul Republike Slovenije v Republiki Srbiji z jurisdikcijo za Vojvodino ter župan Novega Sada, Miloš Vučević s sodelavci, drugi in tretji dan pa sta se dogodka udeležila še dva visoka povabljenca iz Slovenije in sicer Aleš Selan, višji svetovalec v Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu in mag. Metka Lokar, raziskovalka na Inštitutu za slovensko izseljenstvo in migracije Znanstveno raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Manifestacijo so spremljali številni novinarji v svojih tiskanih in elektronskih medijih kot tudi številne spletne strani na internetu. Skozi tridnevno manifestacijo in bogat kulturni program sta obiskovalce dvojezično vodila Silva Martinec, sekretarka društva Kredarica (v slovenščini), ki je poleg Branka Veselinovića bila glavna organizatorica dogodka ter idejni tvorec manifestacije - Branko Veselinović (v srbsščini) saj so bili prisotni tudi ugledniki iz srbskega javnega življenja in someščani.

## 16. maj

Dnevi slovenske kulture so se začeli s predvajanjem slovenskega dokumentarnega filma Fabiani:Plečnik, ki je predhodilo uradni otvoritvi manifestacije, ko sta voditelja po slovenski in srbski himni zbrane obiskovalce najprej pozdravila z verzi Prešernovega Sonetnega venca in nadaljevala s kratko predstavitevijo DS Kredarica in tridnevnega programa ter zaželela lepe trenutke na manifestaciji u duhu njenega podnaslova Lepše je s kulturo – lepše je skupaj, ki naj bi prispevala k aktivnostim, ki se izvajajo v zvezi s kandidaturom mesta Novi Sad za evropsko prestolnico kulture leta 2020.



Zlevo: predsednik društva Ivan Zavrtnik, veleposlanik Franc But, župan Miloš Vučević, častni konzul Rajko Marić



Silva Martinec in Branko Veselinović

Prisotne je v imenu gostitelja in organizatorja pozdravil in jim zaželel dobrodošlico tudi predsednik DS Kredarica Ivan Zavrtnik nato pa sta publiko nagovorila veleposlanik Franc But, častni konzul Rajko Marić ter župan Novega Sada Miloš Vučević, ki je bil poleg Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, skupaj z veleposlanikom in veleposlaništvom, eden od pokroviteljev tega kulturnega dogodka, nato pa sta veleposlanik in župan tudi uradno otvorila ta tridnevni kulturni dogodek.

Po uradni otvoritvi je bila prva nastopajoča Aleksandra Goga, učenka novosadske glasbene šole Isidor Bajić v klasi profesorice mag. Marte Balaž, članice DS Kredarica, ki je ob klavirski spremljavi Nine Arandelović zapela dve znani slovenski pesmi in sicer Strunam (France Prešeren, Davorin Jenko) in Luna sije (France Prešeren, J. Fleišman).

Naslednja izvajalka je bila Nataša Knežević, ki prihaja iz našega prijateljskega Društva Slovencev Emona iz Rume, posredno pa iz Vzhodnega Sarajeva, kjer je pripravljala diplomsko nalogo na Glasbeni akademiji na oddelku solo petja. Nataša Knežević je nastopila ob klavirski spremljavi članice DS Kredarica Dunje Huzjan, kar ni slučajno, saj člani obeh društev tesno sodelujejo in si pomagajo pri delovanju. Nataša je predstavila skladbi Kako je u toj dolini (ruska narodna, Grigorij Smetanin) in Romansa (Gvido Tartalja, Milan Prebanda).



Aleksandra Goga



Nataša Knežević in Dunja Huzjan

Pred naslednjim nastopom sta voditelja predstavila tudi magistra Boruta Pavliča, ki spada v mlade in aktivne člane društva ter daje društvu velik prispevek na področju glasbenih aktivnosti, ki je zelo uspešen glasbenik, med ostalim tudi pobudnik ustanovitve godalnega kvarteta Innuendo in njegov umetniški vodja. Kvartet Innuendo je predstavil delček svojega zanimivega



in bogatega repertoarja kjer so nekatere znane melodije v godalni priredbi in v aranžmaju mag. Boruta Pavliča zvene ime nitno ter pobrale veliko navdušenja in aplavz prisotnih.



*Mag. Borut Pavlič (viola) in Innuendo*

Glasbeni program se je ves čas prepletal z verzi in prozo slovenskih avtorjev, ki so jih recitali člani DS Kredarica, učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika, pod mentorstvom učiteljice Rut Zlobec.

Bela krizantema Ivana Cankarja, enega največjih slovenskih pisateljev, pripadnika Moderne nas je spomnila da je 10. maja poteklo 137 let od njegovega rojstva, hkrati pa je leto 2013 tudi 95-letnica njegove smrti. Maja Ljubić Skenderović in Bojan Samson, učenca dopolnilnega pouka slovenščine pri DS Kredarica sta prebrala odlomek iz Bele krizanteme, proznega dela, ki vsebuje globoko izpoved tedanjih Cankarjevih pogledov na umetnost in njegovih stališč o tem, kakšen družbeni položaj bi moral imeti umetnik, hkrati pa je to bil tudi njegov obračun s kritiko. Ivan Cankar je za seboj zapustil tudi nekoliko zbirk pesmi od katerih je najpomembnejša Erotika. Zanimivo je, da je 700 izvodov bilo sežgano zaradi njene erotične vsebine. Pesem, ki jo je v srbščino prevedla Silva Martinec sta recitala Novica Nenadović in Bojan Samson.

Predstavljen je bil tudi Srečko Kosovel, slovenski pesnik, kritik in publicist, ki je živel in ustvarjal v začetku 20. stoletja. Za svojih 22 let, koliko je živel, je objavil ogromen pesniški opus, najobsežnejši del pa govori o njegovem rojstnem Krasu, odkoder izvira. Balada Srečka Kosovela, ki sta jo prebrala Bojan Samson in Novica Nenadović nam je pričarala iskrico domotožja, ki jo v sebi nosijo vsi, ki so daleč od svoje domovine.



*Maja Ljubić Skenderović, Bojan Samson, Novica Nenadović*

Nismo pa pozabili tudi na sodobne ustvarjalce. Meta Kušar je sodobna slovenska pesnica, ki smo jo osebno spoznali letos na Salonu knjig v Novem Sadu, kjer DS Kredarica vsako leto razstavlja svoje publikacije. Meta Kušar je takrat predstavila svojo zbirko pesmi Ljubljana. Maja Ljubić Skenderović in Novica Nenadović sta prebrala nekaj njenih verzov iz zbirke, ki nam jo je pesnica osebno podarila.

Prvi dan manifestacije se je končal z otvoritvijo razstave v galeriji Macut kjer je svoja umetniška dela (skupaj več kot 80 eksponatov) razstavilo 7 umetnikov slovenskega rodu in sicer člana DS Kredarica: mag. Igor Cvejanović Žilnik Fabijan (slike), ki je eno svojo sliko daroval Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Marijana Gregl Bikar (slike), Jugoslava Dobrosavljev (fotografija), Slavko Pavlović (fotografija), Danica Bičanić (kiparstvo), člana DS Emona iz Rume: Vladimir Jovičić (slike), ki je eno svojo sliko daroval našemu društvu in Ivana Puškaš (slike) ter likovna dela otrok na temo Slovenija, domovina mojih prednikov Društev Slovencev Kredarica iz Novega Sada, Emona iz Rume, Planika iz Zrenjanina, Triglav iz Subotice, Sava iz Beograda in France Prešeren iz Niša pod mentorstvom njihovih učiteljic Rut Zlobec, Tatjane Bukvič in Milene Spremo ter učitelja Zorana Jovičića. Večer se je nadaljeval ob koktajlu z druženjem nastopajočih, razstavljalcev in gostov.



*Otvoritev razstave*





### 17. maj

Naslednji dan manifestacije se je začel v popoldanskih urah s projekcijo kratkega dokumentarnega filma *Spiculum in cor - Puščica v srce*, s katerim sta se predstavila mlada člana DS Kredarica, Viktor in Danijela Radić, brat in sestra, vnuka znanega režiserja Želimirja Žilnika. Oba sta glasbenika, ki se ukvarjata tudi z amaterskim filmom in sta za svoj prvi film *Fuck the seaside* bila tudi nagrajena z zlato plaketo na festivalu *Videomania 2011* v Ljubljani. Njun film, ki sta ga prikazala na Dnevih slovenske kulture govori o boju slovenskega naroda v 17. stoletju za mesto Ptuj zoper fevdalca Valterja Leslija. Program se je nadaljeval s predvajanjem še dveh slovenskih dokumentarnih filmov in sicer *Presihajoče jezero – zadnji čoln*, izredno zanimiv prikaz *Cerkniškega jezera* v Sloveniji ter *Spomini med koši – Ivo Daneu*, zgodba o najboljšem slovenskem košarkarju vseh časov.

Večerni del programa je s pozdravnimi besedami otvoril Aleš Selan, višji svetovalec iz Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je kot je že omenjeno, finančno podprl realizacijo te manifestacije. Aleš Selan je pozdravil vse prisotne, pohvalil organizatorje manifestacije in govoril o pomembnosti dolgoletnega bogatega delovanja DS Kredarica ter je poudaril koliko Vlada RS ceni takšne napore in jih kljub globalni krizi poskuša nesebično podpirati na vse načine.



*Aleš Selan*

Sledil je celvečerni koncert Mešanega pevskega zbora (dirigentska: Dunja Huzjan, klavirska spremljava: Jožef Ritter), Moške pevske skupine (umetniški vodja: mag. Borut Pavlič) in igralno-vokalnega ansambla (vodja: Milan Bireš) gostitelja, učenci novosadske Baletne šole, odsek Narodni ples (mentorica: članica društva in direktorica šole prof. Sanja Vučurević, koreografija: Slaviša Đukić), ki so v slovenskih nošah popestrili program s polko in valčkom, kot posebni gost pa je nastopila vokalna skupina Davorin Jenko iz Društva Slovencev Triglav iz Banja Luke (BiH). Eden od najpomembnejših nosilcev kulturnih aktivnosti v DS Triglav sta mešani zbor ter vokalna skupina Davorin Jenko, ki deluje v okviru zbora. Z veseljem so se odzvali našemu povabilu, da bi se predstavili Novemu Sadu na Dnevih slovenske kulture pod dirigentsko palico Aleksandra Jeremića. Na koncu koncerta so vsi pevci in glasbeniki zapeli *Avsenikovo Slovenija*, od kod lepote tvoje, ki jo mnogi smatrajo za neuradno himno Slovenije, zato zveni še lepše, če jo pojemo skupaj. Tako se je tudi zgodilo in dvorana je zazvenela v prelepih melodijah, ki so zaključile večer na drugi dan manifestacije.



*Davorin Jenko - DS Triglav, Banja Luka*



MePZ DS Kredarica



Skupaj vsi nastopajoči



MoPS DS Kredarica



Ansambel DS Kredarica

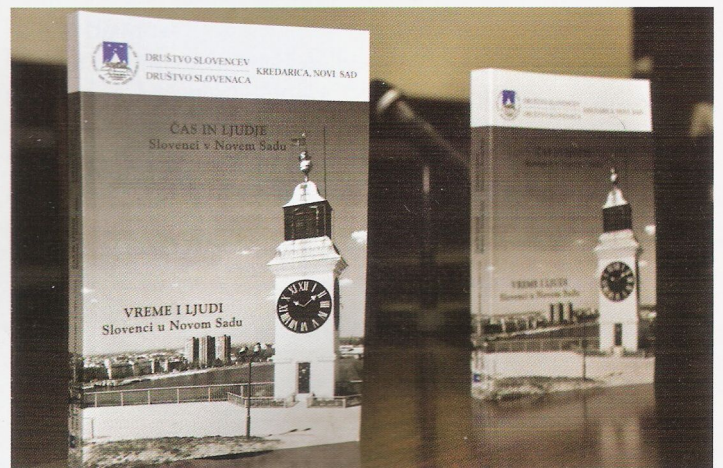


Baletna šola

## 18. maj

Tudi tretji, zadnji dan manifestacije se je v popoldanskih urah začel najprej s predvajanjem slovenskega dokumentarnega filma. Tokrat je to bil film Aleksandrinke, čustvena in dramatična zgodba o emigrantskem položaju žensk, ki so v 19. in v prvi polovici 20. stoletja zapuščale svoje domove in družine v Vipavski dolini, da bi kruh služile pri premožnih delodajalcih v Egiptu oz. Aleksandriji in Kairu ter o njihovih družinah, ki so ostale doma v Sloveniji.

Program se je po končanem filmu nadaljeval v podobnem duhu, ki govori o izseljenstvu, saj je sledila predstavitev knjige Čas in ljudje – Slovenci v Novem Sadu, ki jo je v obeh jezikih (slovenščini in srbsčini) izdalo DS Kredarica, kjer so zbrani intervjui iz biltenov DS Kredarice od leta 2001. do danes in sicer 40 intervjujev z najaktivnejšimi in najpomembnejšimi člani društva med katerimi so tudi ustanovitelji društva, njihove zgodbe o nastajanju prvega društva Slovencev na teh prostorih - Društva Slovencev Kredarica, o zasebnem življenju oz. presunljive zgodbe, kako so prišli oni ali njihovi predniki živet v Novi Sad.



Na promociji so o knjigi govorili predstavnik oz. višji svetovalec Aleš Selan iz Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je finančno podprl tudi izdajo knjige, mag. Metka Lokar, raziskovalka na Inštitutu za slovensko izseljenstvo in migracije Znanstveno

raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki je napisala recenzijo, Rut Zlobec, učiteljica dopolnilnega pouka slovenskega jezika, ki poučuje v tujini oziroma pri nas v Novem Sadu in Vojvodini, ki je lektorirala slovenska besedila ter tudi napisala recenzijo, Roman Vehovec, založnik in publicist, član DS Kredarica, tudi eden od recenzentov, članica DS Kredarica Katja Juršič Huzjan, lektorica na novosadski Filozofski fakulteti, ki je lektorirala besedila v srbsčini, prevajalka v obeh jezikih Elza Ajduković, predsednica Upravnega odbora DS Kredarica, ki je tudi na predstavitvi knjige simultano prevajala pogovor po potrebi v srbsčino ali slovenščino ter seveda intervjuvar Marija Lovrić, članica društva, ki je v glasilu društva ustanovila in vodi rubriko Predstavljamo naše člane. Predstavitev knjige je vodila sekretarka društva Silva Martinec, urednica biltena društva, ki je tudi prevajala besedila za knjigo v obeh jezikih, bila glavna urednica in tehnična urednica knjige, zbrala vsa besedila, naredila idejo za grafični videz knjige in vsa besedila opremila z opombami in dokumenti, ki podrobno razlagajo pojme ali dogodke, ki se omenjajo v pričevanjih ter bila tudi pobudnica in realizatorica celotnega projekta.



*Mag. Metka Lokar in Aleš Selan*

Vsi omenjeni so spregovorili o ideji in nastanku zbirke ter pomembnosti, ki jo nosi takšna oblika pisnega materiala za same priče teh zgodb pa tudi za potomce, ki lahko izvejo marsikaj zanimivega o slovenskih prednikih tukaj v tem okolju, daleč od svoje matične domovine. V svojih nagovorih so slovenski predstavniki Aleš Selan, Metka Lokar in Rut Zlobec zelo navdušeno tudi pohvalili vse, ki

so sodelovali pri nastanku knjige Čas in ljudje – Slovenci v Novem Sadu, o naporih, ki jih vlaga Republika Slovenija za podpiranje Slovencev v zamejstvu in po svetu in koliko so zadovoljni, da ti naponi niso bili odveč, saj takšna publikacija kot je omenjena knjiga ima še zdaleč večjo vrednost, kot jo lahko vidimo v tem trenutku, vrednost, ki bo vse večja kot se čas odmika, saj vsebuje pomembne podatke o Slovencih iz Novega Sada v novejši zgodovini in opisuje nastanek prvega slovenskega društva v Srbiji in v regionu po razpadu skupne države Jugoslavije, kjer so bili Slovenci konstitutiven narod, a čez noč postali nič, samo skupina, da bi se ravno po pobudi novosadskih Slovencev vse skupaj začelo odvijati, organizirati po vsem regionu in da bi danes imeli uradno in od države Srbije priznano slovensko nacionalno manjšino s svojim Nacionalnim svetom, enakopravno z ostalimi manjšinami v Srbiji, kar pomeni zgodovinsko potrjeno dejstvo. Tudi to, da je knjiga izdana dvojezično omogoča ne samo Slovincem, ampak tudi ostalim iz okolja, da поблиže spoznajo slovensko skupnost v Novem Sadu in njene pripadnike ter zgodovino mesta saj se omenjajo lokacije Novega Sada v preteklosti. Recimo še to, da tudi nekaterih oseb, stavb ali pa inštitucij, ki so omenjene, na žalost več ni. Tudi obiskovalci so aktivno sodelovali in postavljali vprašanja o nastanku knjige. Na koncu promocije je društvo podarilo knjige vsem prisotnim gostom in članom društva ter hkrati prisrčno pozdravilo tudi goste, ki so tik pred nastopom prispeli iz Slovenije, da bi s svojimi glasbenimi in folklornimi točkami nadaljevali program.

Tako se je zadnji dan tridnevne kulturne manifestacije zaključil z obiskom in celvečernim nastopom Moškega pevskega zbora Poljubinj in Folklorne skupine Razor. Sam način kako so nas našli je pravzaprav zelo zanimiva zgodba. Namreč, lansko leto je turistična skupina iz Slovenije bila na obisku v Novem Sadu ter se oglasila v DS Kredarica, za katerega so slišali na predstavitvi v radijski oddaji na prvem programu Radia Slovenija ter se vprašali: "Kakšna je to Kredarica v ravni Vojvodini? Moramo jo obiskati!" Tako je tudi bilo. Polni vtisov o Novem Sadu in obisku v DS Kredarica, so se vrnili domov, da bi nadaljevali stike z nami. Medtem, ko smo pripravljali projekt Dnevi slovenske kulture smo bili v negotovosti, koliko naj bi trajala manifestacija glede na okoliščine, ki zahtevajo organizacijo bolj skromnih prireditev.



*Zleve: Elza Ajduković, Rut Zlobec, Marija Lovrić, mag. Metka Lokar, Aleš Selan in Silva Martinec*

Toda naši rojaki iz Posočja so nam rešili dilemo, saj so se nam ravno takrat ponudili s celovečernim nastopom zbora in folklorne skupine. Tako smo se lažje odločili za tridnevni program ... in zaželeli prisrčno dobrodošlico Moškemu pevskeemu zboru Poljubinj in zborovodji Metodu Bajtu, ki so na navdušenje vseh prisotnih zapeli kot grom iz vedrega neba in nam prikazali delček svojega tridesetletnega glasbenega repertoarja. Pozdravili smo tudi vodjo in člane folklorne skupine Razor, ki so predstavili plese iz svojega področja, celoten program



Moški pevski zbor Poljubinj



Folklorna skupina Razor



Marko Leban in Elza Ajduković



so pa gosti popestrili tudi s predvajanjem filma o Posočju i s prgiško skečev, ki sta jih skupaj igrala član zbora Poljubinj Marko Leban in predstavnica gostiteljev Elza Ajduković iz DS Kredarica. Poleg ogromne košare s slovenskimi dobrotami, ki so nam jih prinesli iz kraja odkod prihajajo, so nas na koncu gosti počastili tudi z znano vojvodinsko pesmijo, dirigent Metod Bajt pa nam je zaigral na harmoniki, ki jo je sam ročno izdelal.

Voditelja sta po tridnevem kulturnem maratonu, kjer je bilo veliko novega in zanimivega pokazano in rečeno, prebrano, nenazadnje tudi zapeto, vse prisotne pozdravila in se jim zahvalila z besedami:

“Dovolite, da zaključimo program z besedami zahvale vsem, ki so na kakršenkoli način prispevali k realizaciji manifestacije, udeležencem, obiskovalcem in visokim povabljenecem iz Slovenije, iz veleposlaništva, našega društva, iz DS Emona iz Rume, Banja Luke iz BiH ter iz Osijeka iz Hrvaške. V imenu DS Kredarica pozdravlja vse z besedami, ki zares potrjujejo podnaslov tridnevne manifestacije: Lepše je s kulturo, lepše je skupaj.”

Polni prekrasnih vtisov smo manifestacijo zaključili s svečanim koktajlom in druženjem vseh omenjenih.

Avtorici tega prispevka naj bo dovoljeno, da še posebej pohvali in čestita za napore, ki so jih naredili vsi, ki so največ trpeli pri organizaciji tako resne manifestacije, predvsem pa Branka Veselinovića in Silvo Martinec, saj se verjetno niti sama nista zavedala koliko sprotne težave nastane pri tako številnem in pisanem programu, čeprav ju le te niso omejile, da že zdaj začneta načrtovati II. Dneve slovenske kulture v letu 2014. Ob tej pohvali, naj s hvaležnostjo za podporo in pomoč omenimo tudi učiteljico dopolnilnega pouka slovenščine Rut Zlobec, predsednika društva Ivana Zavrtanika, Mihajla Vlasova, Milana Bireša, Vladimirja Juzbašiča, Sanjo Vučurević, Ivana Katavo, Đorđa Veselinova, Vladimirja Bireša ter Sašo Dumnića; za strokovne nasvete tekom postavljanje razstave zahvaljujemo se Danici Bičanić, Jasmini Veselinov pa ker je s pravimi slovenskimi, domačimi poticami, ki jih je sama spekla, na koncu manifestacije obogatila svečani koktajl, ki mu je prisostvovalo več kot 150 gostov.

Elza Ajduković  
Foto: Siniša Klenovšek

# SPREJEM OB DRŽAVNEM PRAZNIKU REPUBLIKE SLOVENIJE V BEOGRADU

## DS Kredarica je nastopila s svojim glasbenim ansamblom

Veleposlaništvo v Beogradu je 18. junija 2013 na Kalemegdanski trdnjavi pripravilo sprejem ob dnevu državnosti in dnevu slovenske vojske, ki se ga je udeležilo blizu 900 gostov na čelu s predsednikom Republike Srbije Tomislavom Nikolićem in podpredsednico vlade za evropske integracije Suzano Grubješić.

Častni gost na sprejemu je bil minister za zunanje zadeve Republike Slovenije Karl Erjavec, ki je naslednji dan začel svoj enodnevni delovni obisk v Srbiji. Po pozdravnem govoru veleposlanika Franca Buta je minister Erjavec v svojem nagovoru med drugim izpostavil podporo Slovenije čim prejšnji dodelitvi datuma Srbiji za začetek pogajanj z EU, gospodarsko sodelovanje pa je, poleg številnih medčloveških vezi, označil za najmočnejšo vez med državama.

Tudi predstavniki vodstva Društva Slovencev Kredarica so se udeležili visokega sprejema in pozdravili gostitelje ter se po uradnem delu tudi pogovarjali in družili z najvišjimi predstavniki iz Slovenije, predstavniki iz ostalih društev ter z ugledniki iz javnega življenja. Na začetku sprejema je slovensko in srbsko himno zapel novoustanovljen kvartet beograjskega društva Slovencev Sava. Velika čast za naše društvo je pa bila, da je tudi glasbeni ansambel DS Kredarica popestril tako visok sprejem, saj je več ur s slovensko in vojvodinsko narodno glasbo skrbel za dobro in sproščeno vzdušje na sprejemu.

Navzoči so bili številni predstavniki diplomatskega zbora, srbske države, političnih strank in lokalnih skupnosti, Srbske pravoslavne cerkve in Rimsko katoliške cerkve v Srbiji, nevladnih organizacij, kulturnih in znanstvenih ustanov, gospodarstva, medijev, slovenskih podjetnikov Srbiji, tukaj živečih Slovencev in prijateljev Slovenije. Vsi po vrsti so se zelo pohvalno izrekli o organizaciji sprejema, enega od najbolj obiskanih letos v Beogradu.

Veleposlaništvo Republike Srbije v Beogradu je sprejem pripravilo s pomočjo slovenskih podjetij v Srbiji: NLB Srbija, Credy banke, Triglav Osiguranja, Sava Osiguranja, As Osiguranja, Gorenja, Mercatorja, Merkurja, Heliosa, Petrola, Perutnine Ptuj, Nectar-Fructala, Krasa Sežana, Pivovarn Laško in Union, pekarnе Dondon in agencije Pristop.



*Franco But, Tomislav Nikolić, Karl Erjavec*



*Ansambel DS Kredarica*

Še enkrat smo se prepričali, da smo predstavniki društev Slovencev v Srbiji deležni največje pozornosti in pomembnosti s strani Republike Slovenije in vključevanje v javno življenje nam je v veliko čast, pa se tudi mi trudimo da lahko predstavniki slovenskih oblasti v Srbiji vedno računajo na naše sodelovanje, ki smo ga tokrat potrdili z našim aktivnim - glasbenim prispevkom.

**Elza Ajduković**

## MILICA CVEJIĆ, dipl. ekologinja IN MAJA CVEJIĆ, prof. psihologije



*Družina Cvejić je že dolgo prisotna v Društvu Slovencev Kredarica v Novem Sadu. Dvojčici Milica in Maja sta mladi in aktivni člani društva. Leta 2011 je bila Milica izvoljena za skupščinsko delegatko društva, Maja pa za članico Upravnega odbora. Leta 2012 je bil oče Aleksandar izvoljen za člana Nadzornega odbora. Mama Amalija je zvesta publika in redna obiskovalka vseh dogodkov, ki jih društvo organizira.*

*Milica in Maja sodelujeta na tekmovanjih recitatorjev, ekipno in posamezno, sta napovedovalki na nekaterih prireditvah društva, aktivno sodelujeta v programu kot recitatorki. Redno obiskujeta šolo dopolnilnega pouka slovenščine v društvu, pred kratkim se jima je na urah pridružil tudi oče Aleksandar.*

*Ravnokar se je končala prireditev ob slovenskem kulturnemu prazniku, 8. februarju, na kateri sta aktivno sodelovali tudi sestri Cvejić, Milica kot recitatorka, Maja kot povezovalka programa.*

*Ob proslavi 15-letnice Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada 20. aprila 2012 sta prejeli zlato zahvalo za prispevek pri delu društva.*

*Priložnost imam, da vam ju predstavim.*

### **Vajine vezi s slovenstvom?**

Najina babica (mama po očetu) je rojena v Sloveniji, v Kranju. Svojo mladost je preživela v Sloveniji, in ko je diplomirala farmacijo, se je poročila z Novosadčanom in nadaljevala življenje v njegovem rojstnem mestu, toda vezi s Slovenijo nikdar ni pretrgala. Celo v najtežjih časih, v 90-tih letih prejšnjega stoletja, so naši sorodniki mislili na nas in nam nudili pomoč. V tem obdobju, ko je izbruhnila vojna, nismo imeli priložnosti potovati v Slovenijo, toda bili smo v stalnih stikih z našimi najbližjimi sorodniki iz Ljubljane.

Drugače, prve besede v slovenščini, kakor tudi pesmice, sva se naučili od babice, ker sva pri vsakem druženju z babico poslušali slovenski jezik, skozi različne pesmi in zgodbe. Pogosto se jih spomniva.

Tudi danes se zelo veseliva vsakega odhoda v Slovenijo, odkrivanja krajev, ki jih še nisva spoznali, kajti kljub temu da je zemljepisno država majhna - je bogata država. Bogata s svojo naravno lepoto, z mesti in s prijaznimi ljudmi.

### **MILICA CVEJIĆ**

#### ***Ali bi mi, prosim, povedali kaj o sebi?***

Rojena sem v Novem Sadu 25. novembra 1983, pet minut pred mojo sestro dvojčico Majo Cvejić. Osnovno, srednjo medicinsko šolo, smer zobni tehnik, in ekologijo na naravoslovno-matematični fakulteti sem prav tako končala v Novem Sadu. V osnovni šoli sem se aktivno ukvarjala z ritmično gimnastiko in svoj prosti čas porabila za vaje, kar je tudi dalo prve rezultate: osvojeno drugo mesto na klubskem tekmovanju. Bila sem ponosna na zame velik uspeh, glede na izredno težko in zahtevno koreografijo z žogo. Kmalu je moj trener zapustil mesto, druge zamenjave ni bilo, tako da sem se tedaj nehala ukvarjati z gimnastiko. Nadaljevala sem s fizičnimi aktivnostmi; igrala sem tenis in plavala, sedaj pa, kadarkoli vremenske prilike dopuščajo, vozim kolo po "keju" ob Dunavi.

#### ***Ali ste zaposleni?***

Tri leta po pridobitvi fakultetnega naslova diplomirane ekologinje za varnost življenjskega okolja še nisem imela priložnosti za zaposlitev v stroki. Dve leti sem delala v nekem zasebnem podjetju kot administratorka, danes pa sem zaposlena v knjigarni. Daleč od moje stroke, toda še vedno mi ne manjka upanja, da se mi bodo sanje uresničile in da se bom ukvarjala z varstvom okolja.

#### ***DS Kredarica in Vi?***

Po včlanitvi v DS Kredarica sva s sestro dobili priložnost nadaljevati učenje jezika in se aktivirali tudi pri ostalih področjih društva z recitiranjem, vodenjem programa na pomembnih dogodkih, ki jih društvo organizira, z občasnim pisanjem in pomočjo pri delu na biltenu društva ...

### **Lep dogodek v Vašem življenju?**

Do mojega 29. leta je vsekakor najlepši dogodek pridobitev fakultetne diplome oziroma zagovor diplomske naloge. Menim, da sem s tem naredila velik korak v svojem življenju. Upam, da bo takšnih ali podobnih dogodkov še več.

### **Nam lahko poveste kakšno zanimivost?**

Leta 2009 sem v Kopru obiskovala poletno šolo slovenskega jezika. Bili so mladi iz vsega sveta in vsi so bili razdeljeni v skupine na temelju rezultatov predhodno opravljenega testa. Poleg kolegov iz Poljske, Češke, Avstrije in Makedonije je bil v skupini z mano tudi fant iz Srbije. Skupaj sva se učila, sodelovala pri pisanju domačih nalog, se družila na organiziranih dogodkih ...

Na koncu poletne šole se je vsak vrnil domov in nadaljeval s svojimi obveznostmi. Midva sva ostala v stikih, tako da je najino prijateljstvo počasi preraslo v nekaj več. Zelo sem srečna in lahko svobodno rečem, da naju je Slovenija združila.

### **Kaj bi sporočili članom DS Kredarica?**

Na prvem mestu, vsem članom DS Kredarica priporočam, da se udeležijo vseh proslav, prireditev in manifestacij, ki jih organizira društvo ob različnih priložnostih in tudi gostovanj naših dragih gostov iz Slovenije. Ob druženju z našimi rojaki spoznavamo Slovenijo, njeno kulturo, običaje, način življenja in, seveda, jezik ter tudi prispevamo k ohranjanju dobrih, prijateljskih odnosov med Srbijo in Slovenijo tako danes kot tudi v prihodnosti.

### **MAJA CVEJIĆ**

#### ***Povejte mi, prosim Vas, nekaj o sebi.***

Končala sem srednjo medicinsko šolo in se potem vpisala na filozofsko fakulteto, oddelek psihologija. Leta 2008 sem končala fakulteto in se isto leto zaposlila kot profesorica psihologije v medicinski šoli v Novem Sadu, kjer tudi danes delam. V svoji stroki se še naprej izpopolnjujem. Že poltretje leto se izobražujem na področju transakcijske analize. To je ena od terapevtskih smeri, hkrati je tudi teorija osebnosti, ki nam pomaga razumeti, kako ljudje funkcionirajo – kako izražajo svojo osebnost skozi obnašanje. Transakcijska analiza nas seznanja tudi s teorijo komunikacije in pomaga ljudem vzpostaviti jasno komunikacijo ter se izogniti neproduktivni.

#### ***Kako ste se opredelili za svoj poklic?***

Za študij psihologije sem se odločila, ker rada pomagam ljudem, pa tudi zaradi zanimanja za to, kako

funkcioniramo kot osebe oziroma kaj nas navaja, da se obnašamo na določen način, kaj vpliva na naše reakcije in čustva.

### **Društvo Slovencev Kredarica in Vi?**

Svoje aktivnosti v društvu sem začela z učenjem slovenskega jezika. Toda to ni edina aktivnost v društvu. Vsako leto s svojo sestro sodelujeva kot recitatorki na različnih manifestacijah, tu so tudi diplome in zahvale, ki potrjujejo ne samo moj uspeh, ampak tudi uspeh Kredarice. Na večini manifestacij me podpirajo tudi moji starši, ki spremljajo delo društva. Takšne dogodke občasno s svojimi besedili tudi predstavljam članom v biltenu društva. Že dve leti sem tudi članica Upravnega odbora društva, kar mi omogoča, da še bolj spremljam delo društva in da sodelujem pri odločitvah in pri uresničevanju nekaterih načrtov.

### **Ali je kaj mladih v Kredarici?**

V DS Kredarica so mladi, toda želim si, da bi jih bilo več. Mnoge aktivnosti nudijo možnost za nova poznanstva in druženja.

### **Lep dogodek v Vašem življenju?**

Življenje ustvarjajo majhne stvari. Sledim temu motu, tako da ne bi mogla izvzeti samo enega dogodka. Lep dogodek zame je dan, ko sem diplomirala, toda veselim se tudi vsakega odhoda v Slovenijo, saj od tam izvira del mene, zato v tem delu tudi čutim, da pripadam Sloveniji.

### **Kaj bi sporočili članom društva Kredarica?**

V vseh teh letih članstva v društvu sem preživela zares lepe trenutke – pozitivno tremo pred nastopi, srečo ob osvojenih mestih in nagradah na tekmovanjih, udeležbo na manifestacijah kakor tudi zadovoljstvo in ponos, ker sam članica društva, ker negujem svoje slovenske korenine.

Želela bi, da tudi drugi člani društva s svojim udejstvovanjem doživijo občutke, podobne mojim, pri dejavnostih, ki jih DS Kredarica nudi svojim članom.

Pogovor vodila: **Marija Lovrić**

Prevedla: **Elza Ajduković**



## BRALNO POTEPANJE S TILKO JAMNIK



Podpredsednica Društva knjižničarjev Slovenije, knjižničarka gospa Tilka Jamnik je v petek 15. marca 2013 obiskala Novi Sad. Ob tej priložnosti so jo člani Društva Slovencev Kredarica Marija Lovrić, Aleksandar Cvejić, Maja Cvejić z učiteljico dopolnilnega pouka slovenščine Rut Zlobec sprejeli v društvu, popeljali na ogled mesta Novi Sad, kot tudi na ogled vseh pomembnih in znanih stavb tega mesta, a na koncu v okviru sprejema organizirali še branje poezije v slovenskem jeziku za učence dopolnilnega pouka slovenskega jezika in člane društva.

Obisk se je najprej začel v Društvu Slovencev Kredarica. Gospa Jamnik si je najprej ogledala prostore kjer se izvajajo nekatere dejavnosti društva, ter se seznanila z glavnimi cilji in dejavnostmi društva kot so pouk slovenščine, srečanja in različni dogodki. Potem se je s predstavniki podala na sprehod po mestu pa smo našo gostjo za začetek povedli v eno od največjih knjigarn Laguna. Med veliko izbiro knjig, je naša gostja najbolj pokazala zanimanje za otroško literaturo. Sprehod po mestu se je nadaljeval do ene od najstarejših stavb Novega Sada - knjižnice Matica Srpska, ki je ustanovljena 1826 v Pešti in se je preselila leta 1864 v

Novi Sad. Knjižnica ima 3.500.000 izvodov v srbskem jeziku in še v 109 jezikih, tudi v slovenščini, med katerimi so shranjene tudi publikacije, ki jih je izdalo naše društvo. Imeli smo priložnost obiskati knjižnico, čitalnico, kot tudi čitalnico z raritetami (prostor kjer se hranijo zelo redke in dragocene knjige). Za našo gostjo je bila še posebna čast obisk Mestne knjižnice, saj nas je direktor te inštitucije gospod Kojić tudi uradno sprejel. V prijetnem pogovoru je gospa Jamnik podelila izkušnje z gospodom Kojićem in si izročila darila. Tu smo tudi obiskali še en del knjižnice kjer se nahajajo knjige v mnogih svetovnih jezikih, kjer je gospa tudi podarila eno slovensko knjigo za mednarodno zbirko, pa tudi direktor njej). Po prijetnem druženju ob kosilu se je dan končal kot se je tudi značel - v obliki knjige. Zvečer so se v prostorih društva na čudoviti bralni delavnici zbrali otroci in starejši in smo skupaj z gospo Tilko Jamnik brali poezijo v Društvu Slovencev Kredarica in nam je podarila zanimive knjige.

Čeprav je dan bil mrzel in je snežilo, smo poskušali gospo Jamnik predstaviti mesto in preživeti čim lepše z njo in lahko rečem da nam je uspelo, saj je gospa Tilka Jamnik izrazila željo, da bi rada ponovno prišla v Novi Sad. Srečanje s to izjemno gospo sta omogočila Zavod za šolstvo Republike Slovenije in Bralna značka Slovenije.

**Maja Cvejić**

Foto: Maja Cvejić in Siniša Klenovšek

Nekaj vtisov ...

Bilo je zelo zanimivo in lepo. Najbolje mi je bilo vseh, ko je pripovedovala o kralju. Za darilo sem dobila knjigo Vrane Ervina Fritza.

**Elena Polanec**

Imeli smo bralno delavnico in bilo je zanimivo. Vsi smo sodelovali pri branju in tako skupaj ustvarili prijetno vzdušje.

**Zoran Veselinov**

Izbral sem si dolgo pesem. Bilo je zanimivo. Pesmi nisem mogel prebrati do konca.

**Marko Cvijetić**



## IV. SLOVENSKI DAN V SLATINI

# Udeležili smo se s svojim glasbenim ansamblom

Na povabilo in v organizaciji Društva Slovencev Triglav iz Banja Luke (BiH) in s finančno podporo Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu se je 29. junija 2013 naše društvo s svojim instrumentalno-vokalnim ansamblom z veseljem udeležilo manifestacije IV. Slovenski dan v Slatini, mestecem nad Banja Luko, kar je obenem bil povratni obisk tamkajšnjemu društvu, saj so se s svojim zborom Davorin Jenko maja letos predstavili v Novem Sadu v okviru manifestacije Dnevi slovenske kulture, ki jo je organiziralo naše društvo.

Ljubezni domačini so nas s prigrizkom in seveda z neizbežnim domačim žganjem pričakali pred šotorom s stojnicami na katerih so svoje izdelke predstavili in nudili Merkator, KUD Piskavica, Društvo žena Osmjeh žene iz Laktašev in gostitelj, Društvo Slovencev Triglav iz Banja Luke, ki je letos predstavil štiri dvojezične knjige (v slovenskem in srbskem jeziku), pisateljev in pesnikov iz Dolenjske in Banjaluške regije, svoj bilten ter publikacijo, ki so jo letos ob koncu šolskega leta izpisali učenci dopolnilnega pouka slovenščine. Na stojnicah pa so za opazovalce bili še posebej zanimivi razstavljeni kozolci, kar je bilo ustrezno nadaljevanje predstavitve le teh, ki mu je večer pred manifestacijo predhodilo predavanje o slovenskih kozolcih, raritetah arhitekture nasploh, ki ga je podal prof. dr. Borut Juvanec s Fakultete za arhitekturo iz Ljubljane, čigavo gostovanje so organizirali Vesna Vukšinič Zmaić, glavna sekretarka iz Združenja Slovenska izseljenska matica iz Ljubljane in gostitelji.

Dogodka so se udeležili številni nastopajoči in obiskovalci iz slovenskih društev, ki delujejo po ostalih mestih BiH in predstavniki našega društva iz Novega Sada, predstavniki nacionalnih manjšin, člani društva gostitelja in njihovi prijatelji kot tudi visoki povabljeni: ministrica na Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu Tina Komel, vodja konzularne pisarne Republike Slovenije v Banja Luki Branko Zupanc, župan Novega mesta Alojzij Muhič, župan mesta Laktaši, raziskovalka na Inštitutu za slovensko izseljenstvo in migracije na SAZU mag. Metka Lokar, predstavniki Svetovnega slovenskega kongresa ter Branka Bukovec, sekretarka Društva za razvijanje prostovoljnega dela iz Novega mesta.

Nosilci bogatega programa so bili zbor Camerata Slovenica iz Sarajeva in zbor Davorin Jenko domačega društva Triglav iz Banja Luke, harmonikarji iz Novega mesta iz Slovenije in najmlajši člani Triglava, ki so se za samo šest mesecev naučili koreografijo slovenskih ljudskih plesov ter skupaj s svojo učiteljico Majdo Nemanič in z vrstniki otroške folklorne skupine Kres iz Novega mesta pripravili bogat folklorni program. V pestrem programu je pomembno mesto zavzel tudi Igralno-vokalni ansambel DS Kredarica iz Novega Sada, ki je med bogatim kosilom, od popoldneva, ko so se mu na odru spontano pridružili tudi "kolegi" harmonikarji iz Novega mesta, vse do globoko v noč igral in pel z ostalimi gosti ne samo prepoznavne slovenske polke, valčke in melos iz Vojvodine odkoder prihaja, temveč tudi vsem znane zimzelene domače in mednarodne skladbe.



Ansambel DS Kredarica



Srečanje Slovencev iz treh držav, na IV. Slovenskem dnevu v Slatini, se je končalo v odličnem vzdušju ter z novimi stiki in načrti za nadaljevanje sodelovanja v skupnem ohranjanju slovenske kulture in identitete.

Silva Martinec

## KREDARICA NA FESTIVALU ZBOROVSKEGA PETJA KARPATI V VRBASU

V soboto 1. junija 2013, je bil v Vrbasu Festival zborovskega petja z naslovom Karpati, v organizaciji istoimenega rusinskega kulturno-prosvetnega društva iz Vrbasa.

Na festivalu so se uspešno predstavili trije zbori rusinske nacionalne manjšine: Mešani zbor Harmonija Grškokatoliške fare sv. apostola Petra in Pavla in Rusinskega kulturnega centra iz Novega Sada, ki mu dirigira Suzana Gros Marković, Zbor Karpati iz Vrbasa pod upravo Nađe Vorotnjak in Zbor Doma kulture in Cerkve Svetega očeta iz Ruskega Krstura.

Kot posebni gosti, na povabilo gostiteljev, z malce daljšim programom od ostalih udeležencev, so nastupili pevci in pevke Mešanega zbora in Moške pevske skupine DS Kredarica. Pod dirigentsko upravo Dunje Huzjan in s klavirsko spremljavo Jožefa Ritterja Mešani zbor Kredarica je izvedel skupno deset skladb, medtem ko je Moška pevska skupina pod umetniškim vodstvom mag. Boruta Pavliča nastopila s tremi pesmimi. Kot vedno, je nastop naših pevcev naletel na zelo prisrčen sprejem pri publiku.

Program v Domu KPD Karpati, so poleg nastopov zborov, obeležili tudi kratki scenski nastopi mladih članic Društva gostitelja, kakor tudi razstava ročnih del članic sekcije Zlati klas KUD-a Karolj Sirmai.

Bilo nam je veliko zadovoljstvo in čast nastopiti na tem festivalu. Upamo, da se bo sodelovanje z rusinsko in ostalimi nacionalnimi skupnostmi v Srbiji nadaljevalo na zadovoljstvo in v prid vseh.

**Katja Juršič Huzjan**  
Prevedla: **Elza Ajduković**



## HEARTS IN HARMONY Koncert duhovne glasbe v cerkvi na Tekijah

V ponedjeljek, 10. junija, je s slavnostnim koncertom v Škofijskem hramu Marije Snežne v Tekijah, v organizaciji združenja občanov Vera, ljubav, nada in Mešanega inkluzivnega zbora Ison iz Novega Sada, s podporo novosadske šole Dr. Milan Petrović, končan tridnevni Mednarodni inkluzivni festival Hearts in harmony (Srca u Harmoniji).

Gre se za festival, ki se že tretje leto zapored organizira s ciljem promoviranja družbene inkluzije marginaliziranih skupin in posameznikov, zlasti pa oseb z invaliditeto in otrok z motnjami v razvoju. Z učinkovitim geslom ki ga širi, festival Hearts in Harmony pomaga pri eliminaciji stereotipov, še posebej pa prispeva k boljšemu razumevanju in sprejemanju drugačnega in drugačnih.

Na omenjenem koncertu je izvedena duhovna glasba, realiziran je pa s pomočjo zborov nacionalnih manjšin. Ob zborih Ukrajinskega KUD-a Kobzar, Rusinskega kulturnega centra Harmonija, Židovske občine Novi Sad Hašira, Frančiškanskega mladinskega zbora Kapistran, Hrvaškega kulturno-prosvetnega društva Jelačić iz Petrovaradina, je v programu nastopil tudi Mešani zbor Društva Slovencev Kredarica pod dirigentskim vodstvom Dunje Huzjan, s spremljavo Petra Pifata na orglah in izvedel dve duhovni pesmi: Oče naš Jožeta Leskovarja in Slava (iz Kratke slovenske maše) Gregorja Zafošnika.

Zelo ganljiv je bil nastop učencev Osnovne šole Milan Petrović, v okviru katerega so otroci s posebnimi potrebami



– v skladu s svojimi zmožnostmi izvedli nekoliko pesmi na začetku in na koncu koncerta. S svojim petjem, kretnjami in nasmehi so otroci sprožili splošno navdušenje pri publiku, ki je zadnje pesem na koncertu, drugače himno združenja otrok s posebnimi potrebami, dočakala na nogah.

Ponosni smo, da smo lahko s svojim nastopom tudi letos dali prispevek eni tako plemeniti ideji kot je dviganje zavesti o enakosti in enakopravnosti vseh marginiranih skupin in hotenja, da se one aktivno vključujejo v življenje naše celotne skupnosti.

**Petar Pifat in Katja Juršič-Huzjan**  
Prevedla: **Elza Ajduković**  
Kredarica / 19

## NOVI SAD - KANDIDAT ZA EPK 2020

V organizaciji Kulturnega centra Novega Sada in na njihovo povabilo sta se v Mestni hiši Mesta Novi Sad sekretarka društva Silva Martinec in predsednica Upravnega odbora društva Elza Ajduković udeležili predavanja, ki so ga imeli vodilni člani iz organizacijskega odbora za kandidaturu za evropsko prestolnico kulture v letu 2020 kot tudi gosti iz Maribora, ki je že bil prestolnica kulture in jo tudi uspešno realiziral. Med njimi je bila tudi Nataša Kos, ki je DS Kredarica znana iz prejšnjega mandata na Veleposlaništva RS v Beogradu. Cilj predavanja je bil približati prisotnim pogoje za kandidaturu na kateri se namerava Mesto Novi Sad potegovati za prestolnico kulture držav EU leta 2020. Po uradni predstavitvi organizatorjev in gostov je sledilo predavanje o strategiji pridobivanja pozitivnih ocen za kandidaturu, opis aktivnosti in razlaga pravne regulative,



ki spremlja tako resen projekt, od ustanovitve določenih novih pravnih faktorjev, do iskanja pokroviteljev in podpore države, do same organizacije infrastrukture in podobno ter nenazadnje tudi sam potek dogodkov, ki so pod enim imenom delovali vse leto na različnih lokacijah Slovenije hkrati in tudi zelo različnih po vsebini. Kasneje so sledila vprašanja na katera so gostje iz Slovenije podajali zelo konkretne in jasne razlage ter nudili predstavnikom mestne oblasti Mesta Novi Sad izčrpne informacije in svoje izkušnje glede omenjene kandidature. Poudarek je bil tudi na multietničnem bogatstvu Novega Sada ter aktivnostih, ki ga za omenjeno lahko prispevajo pripadniki 62 nacionalnih skupin med katerimi smo tudi mi Slovenci.

Po končanem predavanju se je Nataša Kos sestala s predstavnicama DS Kredarica v kratkem pogovoru in poslala pozdrave tudi ostalim članom DS Kredarica.

Elza Ajduković

## KREDARICA NA 19. MEDNARODNEM SALONU KNJIG 2013 IN META KUŠAR Z LJUBLJANO V NOVEM SADU



Od 28. februarja do 5. marca 2013 je na 19. mednarodnem salonu knjig v Novem Sadu, ki je bil na novosadskem sejmu, že tradicionalno sodelovalo tudi DS Kredarica.

Razstavili smo naše izdelke založništva v slovenskem jeziku: monografijo 10 let Društva Slovencev Kredarica v Novem Sadu (2007), Proslava 15 letnice Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada (2012) in biltene Kredarica, katerih izhajanje finančno podpira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Mednarodni salon knjig se je odvijal v prostoru Master centra, likovne razstave pa v avli Master centra. Letos je bila tudi Internacionalna razstava umetniških razstav v prostoru pred Master centrom, kot tudi Peti svetovni bienale študentskega svetovnega plakata, edinstvena postavitev 100 študentskih del - v avli.

Od številnih manifestacij izpostavljam samo nekatere: Dnevi Laze Kostića, Dnevi ruske kulture - Asociacija ruskih gospodarstvenikov in Ruski dom, Banatski kulturni center-Evropski Facebook pesniški festival, ter program stojnice Pokrajinskega sekretarijata za kulturo Izvršnega sveta AP Vojvodine. Na tej stojnici so bili izdelki založništva v jezikih nacionalnih manjšin, v programu pa številne predstavitve in promocije inštitucij in posameznikov v založniški produkciji.

Sajem je otvoril v avli podpredsednik Vlade AP Vojvodine in pokrajinski tajnik za kulturo in javno informiranje Slaviša Grujić.

Založniška hiša Prometej v Novem Sadu je imela gosta pisatelja na otvoritvi Salona Društva Šineku iz Basela, na zaključni prireditvi pa je bila gostja pesnica in esejistka iz Ljubljane Meta Kušar, ki je za nas bila posebej zanimiva.

Ta pesnica, esejistka in publicistka (rojena 1952 v Ljubljani) je leta 1979. diplomirala iz hrvaškega oziroma srbskega jezika in književnosti na Filozofski fakulteti v Ljubljani, 1987. leta pa iz slovenskega jezika in književnosti.

Petnajst let je delala v Plečnikovi knjigarni (Ljubljana) in 1993. dobila Šventnerovo nagrado. Od 1995. leta je samostojni delavec v kulturi.

Knjige natisnjene v slovenščini in prevod v angleščino istočasno so zbirke Madeira, Svila in lan, Madeira tudi v italijanščini. Potem Ljubljana, pesniška zbirka, Jaspis, Literarni modernizem v "svinčenih" letih med arhetipom in kompleksom, Intervju, Kaj je poetično ali ima ilegale. V zamejstvu Split everything, pesniška zbirka v angleškem jeziku (1997, Ljubljana), (2012, Novi Sad).

Prav mi iz Kredarice smo bili prisotni na promociji te zbirke, katero je prevedel v srbsčino Ivan Obrenov, natisnila založniška hiša Prometej v ediciji Draško in prijatelji, kot 21. knjigo. Receptent je bil Draško Ređep. Predstavitve je vodil tudi Ivan Obrenov, igralki Maja in Karmela sta brali verze, Meta Kušar pa sodelovala kot avtorica različnih motivov: od življenja v Ljubljani, emotivnih refleksij, slikovitih pesniških pripovedanj, aluzij in asociacij na zgodovino, religijo, antiko. Meta Kušar je zastopljena v večih antologijah v Sloveniji in tujini.

Člani DS Kredarica in vodstvo so jo po uradnem delu tudi nagovorili in ji predstavili društvo in naše publikacije, ona pa nam je podarila svojo pesniško zbirko.

Marija Lovrić



Meta Kušar

Praznovali smo

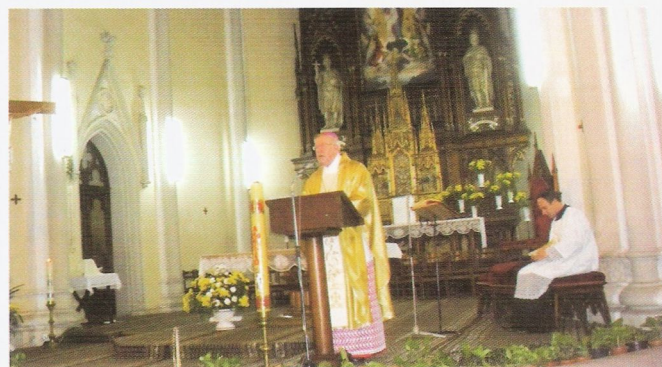
## VELIKONOČNE PRAZNIKE SMO TRADICIONALNO PROSLAVILI Z NADŠKOFOM MSGR. STANISLAVOM HOČEVARJEM

Velikonočna maša je tudi ob letošnjih velikonočnih praznikih bila v cerkvi Ime Marijino v Novem Sadu. Metropolit beograjski nadškof Stanislav Hočevar daruje vsem vernikom članom DS Kredarica božje besede v slovenskem jeziku ob najpomembnejšem prazniku vseh kristjanov in tako že od leta 2001.

Msgr. Stanislav Hočevar je v pomirjajočem tonu spregovoril o smislu praznika ter vsem prisotnim ob tej priložnosti ponudil besedo tolažbe, upanja in dobrih misli, pevski zbor DS Kredarica pa je z duhovnimi pesmimi še dodatno dočaral občutek vzvišenosti in blaženosti. DS Kredarica je po končani maši v prostorih društva vse prisotne pogostilo s slovenskimi dobrotami, ki se pripravljajo ob velik

Skupaj z gospodom metropolitom smo na snidenju zapeli še nekaj pesmi in se mu iskreno zahvalili za prihod.

Elza Ajduković



Kredarica / 21

## OBELEŽILI SMO DAN ŽENA

V petek, 8. marca 2013 je bila za Dan žena v prostorih društva Kredarica projekcija celovečernega slovenskega filmskega klasika, Cvetje v jeseni, v režiji Matjaža Klopčiča, ki je bil posnet leta 1973 po istoimenski povesti slovenskega pisatelja Ivana Tavčarja.

DS Kredarica je svojim članicam ob prazniku žena podarilo romantično ljubezensko dramo, ki opisuje ljubezen med Meto, hčerko gospodarja na Jelovem brdu in Janezom, doktorjem prava, ki se po nasvetu zdravnika vrne iz Ljubljane na podeželje in se nastani pri Metinih starših na kmetiji. Janezu je življenje na kmetiji vse bolj všeč in se odloči kupiti kmetijo in zaprositi Meto. Ko naredi odločilni korak, se Meti od prevelike sreče in razburjenja ustavi srce in umira rekoč: "Mož in žena ..."

Ženam je film izvalil tudi kakšno solzo na licih, saj je v ozadju zgodbe tudi prečudovita idilična slovenska podalpska panorama s travniki, polji, potočki, gozdovi, gorami, cerkvico in kmetijami, razsutimi po pobočjih. Filmska glasba Urbana Koderja, v kateri se prepleta motiv s citrami pa



je še dodatno dočarala minule čase, kamor je postavljena zgodba. Pripadnice nežnega spola so se po projekciji filma še nekaj časa pogovarjale o filmu in se posladkale tudi s torto. Osmomartevski filmski večer jim je bil všeč in so pozdravile tovrstno pozornost, ki so je bile deležne za Dan žena.

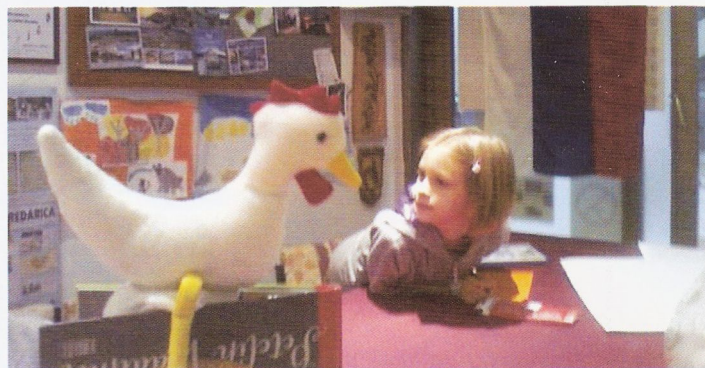
Elza Ajduković

## Šola dopolnilnega pouka slovenščine

### KOKOŠKA SLAVICA S POHORJA

V okviru projekta slovenske družbe Sodobnost Naša mala knjižnica smo se povezali z OŠ Lehen na Pohorju. Brali smo knjigo Cvetke Bevc Kokoška Slavica in Petelin Vladimir. Izdelali smo lutko kokoške in jo poslali prijateljem na Pohorju, oni pa so nam poslali svojo. Poslali so nam tudi zanimivo glasilo Mularija o dedkih in babicah, bonbone in zvezek, v katerega smo pisali misli o knjigi. Fotografirali smo se in naši prijatelji v Sloveniji so fotografije in naše pozdrave objavili na spletni strani OŠ Lehen: <http://193.2.12.156/le/index.php>

Brali smo tudi druge zanimive knjige in reševali naloge v čudovitih delovnih zvezkih in vabljivih ustvarjalnikih.



Prisrčno se zahvaljujemo Sodobnosti iz Ljubljane za podarjene delovne zvezke in ustvarjalnike – z njimi smo popestrili dopolnilni pouk slovenščine.

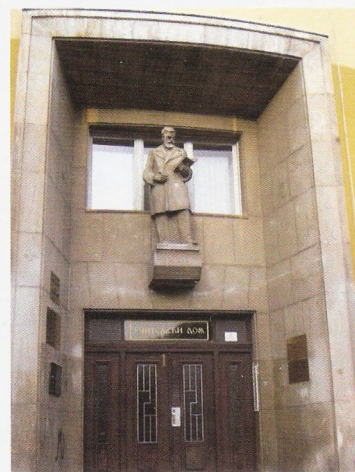
Najmlajši učenci  
z učiteljico Rut

## TKANJE POVEZAVE Z OSNOVNO ŠOLO IZ MOSTA NA SOČI



OŠ Most na Soči. Povezovanje je del večjega projekta, ki ga v Novem Sadu vodi Marija Perović iz Društva učiteljev Novega Sada. Zainteresiranim učencem iz novosadskih OŠ, ki so se prav tako povezali z vrstniki z Mosta na Soči, je naša učiteljica velikega srca Rut Zlobec prostovoljno podarila 10-urni tečaj slovenščine, ki je potekal ob sobotah v prostorih DUNS. Udeležilo se ga je 10 učencev iz različnih novosadskih OŠ. Veseli nas, da povezave s Slovenijo potekajo po različnih poteh.

S. M.



Na pobudo člana DS Kredarica Ranka Rajovića in Društva učiteljev iz Novega Sada smo začeli tkati vezi med učenci dopolnilnega pouka slovenščine in učenci

## NAŠA SLOVENSKA BESEDA V ZRENJANINU

Tudi letos so, kot je že tradicija, člani Društva Slovencev Kredarica junija nastopali v Zrenjaninu na prireditvi Naša slovenska beseda v organizaciji zrenjaninskih Slovencev iz društva Planika. Sodelovala so tudi društva iz Beograda, Subotice, Bora, Vršca (Gudurica). Častni gost je bil gospod Aleš Selan, višji svetovalec pri Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, prireditve se je pa udeležil tudi Željko Kljun kot predstavnik Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji.

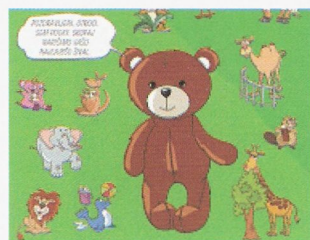
Društvo Slovencev Kredarica so pod mentorstvom učiteljice Rut Zlobec z recitacijami in kratkimi dramatizacijami predstavljali najmlajši otroci Lana Dermanov, Marko Cvijetić, Zoran Veselinov ter Elena in Luka Polanec. Maja Cvejić, iz skupine odraslih in naprednih učencev dopolnilnega pouka slovenščine, je recitirala pesem Za Slovenijo živim.

Vsi nastopi so bili zelo zanimivi in originalni. Prisotni so uživali v recitacijah, igri in pesmih. Posebno zanimiva je bila igra Pica ali potica Društva Slovencev Triglav iz Subotice.



Po koncu prireditve so si nastopajoči in publika izmenjali vtise ob prigrizku. Za nastopajoče je bilo organizirano tudi kosilo. Upamo, da se bomo prireditve udeležili tudi naslednje leto.

Maja Cvejić



NARIŠI NAJLJUBŠO ŽIVAL

## DARILA OB KONCU ŠOLSKEGA LETA

Najmlajši učenci smo sodelovali na likovnem natečaju KD Življenje in ZOO Ljubljana Nariši svojo najljubšo žival. Vsi sodelujoči smo prejeli lepa darila, KD Življenje pa je poslala darila tudi za vse učence dopolnilnega pouka, ki obiskujejo osnovne in srednje šole (plišaste igrače, ravnila, blokce, pisala ...). HVALA KD Življenje, zelo ste nas razveselili!

Znane Slovenke

## JOSIPINA URBANČIČ TURNOGRAJSKA

*letos zaznamujemo 180 let od rojstva prve slovenske pesnice, pisateljice in skladateljice*

Rodila se je 9. julija 1833 na gradu Turn pri Preddvoru na Gorenjskem Janezu Urbančiču in Josipini Tepinc. Imela je še dva mlajša brata Janka in Fidelisa. Ko je dopolnila osem let, ji je umrl oče. Za vzgojo otrok so skrbeli domači učitelji, med njimi tudi Lovro Pintar, ki je vplival na Josipinin odnos do slovenskega jezika in s tem tudi na njeno pisno ustvarjanje v slovenščini.

Učila se je latinščino, italijanščino, grščino in nekatere slovanske jezike, matematiko, zgodovino, zemljepis in verouk. Naučila se je tudi igranja na klavir in komponiranja. Kljub temu da ji je bila pot do uradne izobrazbe zaprta, je bila za žensko tistega časa nadpovprečno izobražena.

Po padcu Metternichovega absolutizma se je začelo kulturno življenje z močno slovensko in slovansko noto. Tudi Turnograjska se je zelo navduševala nad slovansko idejo. Pisala je le slovensko, kar je bilo takrat redko. Njeno ustvarjanje na začetku ni bilo dobro sprejeto. Tako je Janez Trdina zapisal: "Ženska naj bode pred pečjo ali pri zibelci - ne pri peresu! To ni njih

poklic!" Kasneje je priznal, da so dela Josipine Turnograjske vredna, da se ohranijo za naslednje rodove. Josipina Turnograjska je napisala osemintrideset povesti. Ustvarjala je od leta 1850 - 1852, in sicer je sprva pisala kratke poučne zgodbe z moralno tendenco (Popotnik, Svoboda, Domoljubje, Povračilo), kasneje pa je razvila svoj način pisanja in se ukvarjala tudi z zahtevnejšo tematiko. Med to sodijo zgodovinske povesti (Vojvoda Ferdinand Brannšveigovski in francoski v vojski vjeti vojaki, Marula, Nesrečen prepir, Katarina, ruska carica, Svobodoljubna Slavjanka, Nedolžnost in sila - povest o Veroniki Deseniški) in povesti o aktualnih političnih dogodkih ter o pomenu slovanstva (Poljski rodoljub, Svoboda) in doživljanje narave. Objavljala je v Slovenski čbeli in Zori. Eno njenih najbolj znanih del je povest o Veroniki Deseniški, z naslovom Nedolžnost in sila. Povest Izdajstvo in sprava govori o albanskem junaku Kastriotu, Boris govori o pokristjanjevanju Bolgarov, zgodba Slavljanski mučenik pa o slovaškem političnem junaku. Ženske nastopajo kot

Kredarica / 23



nosilke nadnaravne moči (Marula), nadzemeljske lepote (Veronika Deseniška) ali kot zaščitnice ljubezni in dosmrtno zakonske zvestobe (Zvestoba do smrti). Junaška dekleta ali žene v odločilnih trenutkih prevzamejo nase odgovornost. Junakinje, kot je Rožmanova Lenčiča, poprimejo tudi za orožje, Katarina reši Ruse pred Turki, Marula in Slavljanka zmoreta v odločilnih trenutkih bitke nagovoriti in prepričati celo vojsko. Na Josipino Turnograjsko je vplivala zlasti Božena Nemcova, spise sta ji popravljala Lovro Pintar in Lovro Toman.

Ohranjene so tri njene pesmi, več jih Josipina Turnograjska najverjetneje ni napisala, saj je bila do svojega pesniškega dela zelo kritična. Vse tri so lirične, največ izpovednega pa je v pesmi Noč na grobu. Ta pesem je nastala ob obiskovanju očetovega groba. Pesem z naslovom Zmiraj krasna je narava je objavila leta 1852 v Janežičevi Bčeli, v njej opisuje naravo v različnih letnih časih. To je njeno najbolj znano lirično delo. Tudi v pesmi Smereka je glavna tema narava, smereka pa je hkrati tudi metafora za človeka.

Leta 1850 se je zaročila z Lovrom Tomanom, ki je bil v tistem času že priznan pesnik, govornik in politik. Pravo je študiral v Gradcu, zato sta zaročenca ostajala v stiku preko

pisem. Njuna korespondenca obsega več kot 1066 pisem, ki so dolga tudi do 35 strani ter veljajo za najboljše ohranjeno korespondenco v slovenskem jeziku. Poleg čustvovanja dveh zaljubljenecv upodablja tudi veliko podatkov o življenju sredi 19. stoletja, v pismih, ki jih je Turnograjska v letih 1850-1853 pisala svojemu bodočemu soprogu, politiku Lovru Tomanu, se skriva nešteto želja, modrosti, odločnosti, ljubezni do naroda, domovine in jezika.

Leta 1853 sta se poročila in se zaradi Tomanove službe preselila v Gradec, kjer je Josipina za posledicami zapletov pri porodu in ošpic umrla že naslednje leto, 1. junija, stara samo 20 let. Pokopana je v Gradcu na pokopališču svetega Lenarta.

Svoje poslanstvo je zapisala z besedami: *Slave dan se je veselo zabljšal. Nje sinovi hite ji vsak dan svoj darek prinesiti, vsaki ji hoče po svoji moči pokazati, da je nje vreden sin. In zakaj bi njene hčerke iste želje ne imele?*

Vir:

[http://sl.wikipedia.org/wiki/Josipina\\_Urban%C4%8Di%C4%8D\\_Turnograjska](http://sl.wikipedia.org/wiki/Josipina_Urban%C4%8Di%C4%8D_Turnograjska)

**DS KREDARICA SE ZAHVALJUJE  
ZA SOFINANCIRANJE AKTIVNOSTI,  
DOTACIJE, DARILA IN SODELOVANJE:**

URADU VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE  
ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU  
MINISTRSTVU ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT  
REPUBLIKE SLOVENIJE  
VELEPOSLANIŠTVU REPUBLIKE SLOVENIJE V REPUBLIKI SRBIJI  
IN POSEBEJ VELEPOSLANIKU FRANCU BUTU  
RAJKU MARIČU,  
ČASTNEMU KONZULU REPUBLIKE SLOVENIJE V REPUBLIKI SRBIJI  
Z JURISDIKCIJO ZA AP VOJVODINO  
AP VOJVODINI – POKRAJINSKEMU SEKRETARIATU  
ZA KULTURO IN JAVNO INFORMIRANJE  
MESTU NOVI SAD  
IN POSEBEJ ŽUPANU MILOŠU VUČEVIČU  
TER NJEGOVI SODELAVKI NADI KOBAC  
NACIONALNEMU SVETU SLOVENSKE NACIONALNE MANJŠINE  
V REPUBLIKI SRBIJI  
NLB BANKI  
PODJETJU BEOTOK DOO, PANČEVO  
PODJETJU UNIVEREXPORT, NOVI SAD  
PROF. SVENKI SAVIČ,  
PRIJATELJICI DRUŠTVA  
DARINKI IVANČEVIČ,  
ČLANICI DRUŠTVA  
SANDRI BURIČ,  
ČLANICI DRUŠTVA  
IVANU KATAVI,  
ČLANU DRUŠTVA  
SAŠI DUMNIČU,  
ČLANU DRUŠTVA

**Bilten "Kredarica"**. Izhaja tromesečno. Uredniški odbor: **Silva Martinec** - v.d. urednica; **Elza Ajduković** - članica, **Marija Lovrić** - članica. Priprava za tisk: **Slobodan Juhas**. Tisk: „TAMPOGRAF“ Novi Sad. Naklada: 300 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: **Društvo Slovencev "Kredarica"**, 21000 Novi Sad, Trg slobode 3. Telefon 021/427-106. E-mail: [kredarica@teamnet.rs](mailto:kredarica@teamnet.rs). Rešenjem Sekretariata za informiranje štev.: 105-651-00104/2002-01 od 19. novembra 2002, Bilten "Kredarica" vpisan v Register sredstev informiranja. Izhajanje te številke sta finančno omogočila **Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in Nacionalni svet slovenske nacionalne manjšine v Srbiji**

CIP - Каталогизacija у публикацији  
Библиотека Матице српске, Нови Сад

061 . 237 ( 497 . 113 Нови Сад )

**KREDARICA** : bilten Društva Slovencev v Novem Sadu / urednica Silva Martinec . - Let. 1 , št . 1 (marec 2001) - .  
- Novi Sad : Društvo Slovencev "Kredarica" , 2001 - . - Ilustr . ; 30 cm

Tromesečno  
COBISS.SR-ID 223276807

ISSN 1821-1070